

Klövkontrollen – Får

Bakgrund

Fotröta är en smittsam bakterieinfektion hos får som kan ge omfattande skador på klövarna på drabbade djur och orsakar både djurlidande och ekonomiska förluster. Sjukdomen uppkommer genom ett komplext samspel mellan bakterier (bl.a. *Dichelobacter nodosus* och *Fusobacterium necrophorum*), miljöfaktorer och fårets motståndskraft. Sedan 2009 driver Gård & Djurhälsan ett kontrollprogram mot fotröta, Klövkontrollen, finansierat av medel från Jordbruksverket och djurägaravgifter. Programmet är frivilligt och syftet är främst att sanera drabbade besättningar samt att möjliggöra en livdjurshandel med fotrötecertifierade djur.

Vid anslutning till Klövkontrollen undersöker en veterinär, som är specialutbildad i klinisk fotrötediagnostik, alla klövar på samtliga livdjur i besättningen och provtagning avseende *D. nodosus* inklusive virulensstestning utförs. Under genomgången tar djurägaren aktiv del av klövinspektionen för att få kunskap om hur friska klövar ska se ut och vilka avvikelser som kan förekomma. Detta är en förutsättning för att djurägaren sedan ska kunna utföra klövkontrollerna nästkommande år i sin egen besättning.

Figur 1. Tackor väntar på klövkontroll i tackvändaren

Om besättningen bedöms som frisk vid kontrollerna erhåller besättningen F-status. F-status förnyas årligen genom veterinärkontroll eller egenkontroll. Vid egenkontroll kompletterar djurägaren sin klövkontroll med en skriftlig dokumentation av rutiner, kontakter, karantänsförfarande, karantänsbehandling och observationer avseende klövhälsoläget under det gångna året. Med dokumentationen som underlag görs en riskvärdering som ligger till grund för förnyelse av F-status. Vid tveksamheter krävs en obligatorisk besättningsgenomgång av veterinär. Besättningar som har fotröta erbjuds

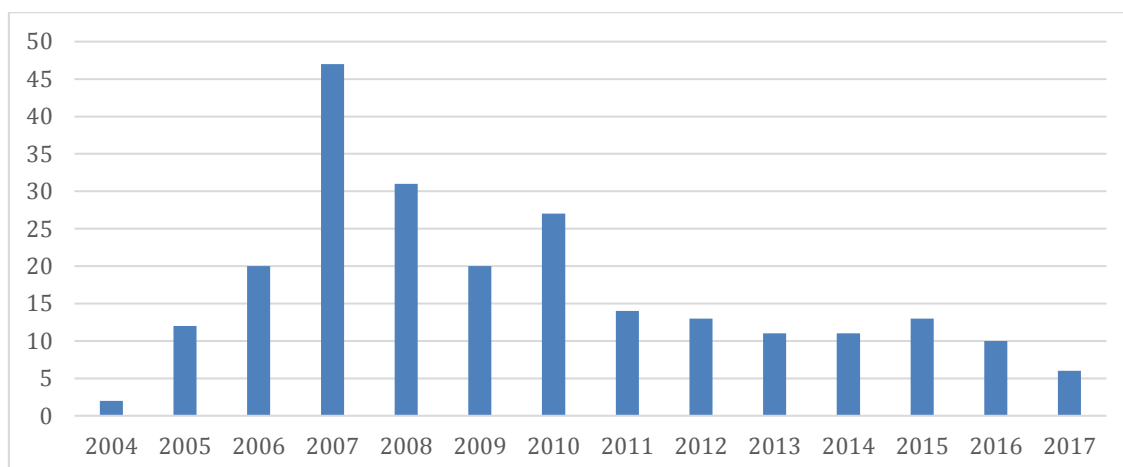
sanering enligt Klövkontrollens rutiner. Vid sanering subventioneras veterinärens timtid i besättningen med 50 %.

Aktiviteter under 2017

- Totalt har 53 besök med besättningsgenomgångar genomförts under sensommar/höst 2017. Merparten har utgjorts av fotrötecertifiering i samband med utfärdande av F-status. Tre besök har utförts i infekterade besättningar där klövkontroll genomförs som en del i saneringen.
- Löpande samarbetet med SVA.
- Internationella kontakter och samverkan med kollegor från Norge, Australien, Holland, Schweiz och Frankrike.
- Samverkan med näringen.
- Information om klövar och Klövkontrollen via Gård & Djurhälsans Nyhetsbrev, hemsida samt Facebook-sida.
- Kursverksamhet för djurägare.
- Nytryck av vår uppskattade "Klövatlas" för att på så sätt öka spridningen och medvetenheten om klövar och klövsjukdomar.
- Utbildning av nya och fortbildning av redan utbildade besättningsveterinärer.

Resultat 2017

Antal nya fall av fotröta 2017 är enligt vår kännedom sex besättningar, se figur 2. Av dessa har en besättning diagnosticerats med virulenta (aggressiva) stammar av *D. nodosus*.

Figur 2. Antal nya besättningar med fall av fotröta per år för åren 2004-2017

Antal anslutna besättningar är 382 och av dessa tilldelades 50 besättningar F-status efter veterinärkontroll, 326 efter egenkontroll och riskvärdering samt sex genomgick sanering mot fotröta.